

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΟΙΝΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ»

Εργαστήριο ΚΠΕ-09: Παρέμβαση σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ουσιοεξάρτησης

Εαρινό εξάμηνο: 2023 (<https://elearn.uoc.gr/user/index.php?id=1263>)

Ωρα και ημέρα: Τρίτη 11:30 με 2:30
Διδάσκουσα: Σοφία Τριλίβα, triliva@uoc.gr

Περίληψη Εργαστηρίου

Περιγραφή

Το παρόν εργαστήριο παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές εξάσκηση στις θεραπευτικές μεθόδους των μεταμοντέρνων προσεγγίσεων οικογενειακής θεραπείας που μπορούν να εφαρμοστούν στην αντιμετώπιση της κατάχρησης ουσιών και του εθισμού εντός οικογενειακού πλαισίου.

Αρχές εργαστηρίου

Πρόκειται για ένα εργαστήριο που υποστηρίζει τους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές και Φοιτήτριες να αποκτήσουν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την κλινική παρέμβαση σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν ζητήματα κατάχρησης ουσιών και εθισμού. Παρέχει τις απαραίτητες βάσεις και υποστηρίζει την εξειδίκευση και τη συγκέντρωση των προδιαγραφών που είναι απαραίτητες για την προηγμένη πρακτική στις οικογενειακές παρεμβάσεις.

Στόχοι

- Οι Μεταπτυχιακοί Φοιτητές και Φοιτήτριες θα εξερευνήσουν τις πρακτικές και τεχνικές δεξιότητες των μεταμοντερνων προσεγγίσεων και πως εφαρμόζονται στις εξαρτήσεις, συμπεριλαμβάνοντας:
 - Την Αφηγηματική Θεραπεία
 - Συνεργατικές συνομιλίες
 - Την εστιασμένη στη λύση θεραπεία
 - Κοινοτικές αφηγησείς
- Οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες/τες θα εξασκηθούν στο πως να προσδιορίζουν και να εφαρμόζουν τις βασικές θεωρητικές αρχές των μεταμοντέρνων οικογενειακών προσεγγίσεων με άτομα που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ουσιοεξάρτησης.
- Οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες θα μάθουν πώς να διατηρούν μια στάση μη παθολογικοποίησης και πώς να θέτουν ερωτήσεις που είναι παραγωγικές και που οδηγούν σε προτιμώμενη από την οικογένεια/άνθρωπο αλλαγή.
- Οι συμμετέχοντες θα μάθουν να αντιλαμβάνονται το πρόβλημα ως κάτι που δεν είναι μέρος της ταυτότητας του ατόμου.
- Οι συμμετέχοντες θα μάθουν να χρησιμοποιούν τη γλώσσα και τη θεραπευτική σχέση με τρόπο που βοηθά τα άτομα να απομακρυνθούν από τις πραγματικές επιπτώσεις του κοινωνικού, πολιτισμικού και πολιτικού πλαισίου που διατηρεί τα προβλήματά τους ζωντανά.
- Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα αναπτύξουν γνώσεις, δεξιότητες και τις ικανότητες τους να αναγνωρίζουν και ανταποκρίνονται στις δομικές ανισότητες στην κοινωνία και στα ευρύτερα συστημικά πλαίσια των οικογενειών που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις των εξαρτήσεων.
- Οι συμμετέχοντες θα μάθουν πώς να συνεργάζονται με τους άλλους για τη συνδημιουργία ιστοριών ελπίδας, απελευθέρωσης και δυνατότητας εν όψει καταπιεστικών δυνάμεων.
- Οι συμμετέχοντες θα μάθουν να αμφισβητούν την ανισότητα ισχύος που χαρακτηρίζει τη θεραπευτική σχέση και να τοποθετούν την αυτενέργεια της οικογένειας ή του ανθρώπου πάνω από τη δική τους ισχύ και τεχνογνωσία.
- Αποκτήστε δεξιότητες για εξάσκηση σε ατομικό, οικογενειακό, ομαδικό, οργανισμό, επίπεδο κοινότητας και πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένης της υπεράσπισης και του ακτιβισμού.

- Οι συμμετέχοντες θα μάθουν να εφαρμόζουν τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας σε θεραπευτικές σχέσεις.

Διδακτική Μεθοδολογία και Στρατηγική

Η διδακτική μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί θα είναι Για την επίτευξη αυτών των στόχων θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες στρατηγικές και μέθοδοι διδασκαλίας:

1. Παιχνίδια ρόλων
2. Οπτικοακουστικές παρουσιάσεις συνεδριών
3. Συνεργατική μάθηση
4. Μελέτη περιπτώσεων
5. Εκτίμηση, αξιολόγηση, και επιλογή τεχνικών παρέμβασης
6. Εφαρμογή πρακτικών και στρατηγικών που εφαρμόζονται στην θεραπεία των εξαρτήσεων.

Περίγραμμα εργαστηρίου

	Περιγραφή μαθήματος
14.02.2023	<p>Retelling, Restorying and Narrating Substance use, Misuse and Addiction</p> <p>Για ανάγνωση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Morgan, A. (2011). Τι είναι η αφηγηματική θεραπεία; Θεσσαλονίκη: University Studio Press. 2. Morgan, M. L., Brosi, W. A., & Brosi, M. W. (2011). Restorying Older Adults' Narratives About Self and Substance Abuse, <i>The American Journal of Family Therapy</i>, 39:5, 444-455, DOI: 10.1080/01926187.2011.560784 3. Callahan, T. (2001). "Alcohol, drugs, suffering." <i>Dulwich Centre Journal</i> 2001 Nos 3&4. <p>Παρουσίαση περιπτώσεων</p> <p>Ημερολόγιο Αναστοχασμού</p>
21.02.2023	<p>Αποδόμηση ιστοριών κορασμένων με προβλήματα χρήσης, κατάχρησης και εξάρτησης</p> <p>Για ανάγνωση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. White, M., & Epston, D. <i>Narrative means to therapeutic ends</i>. NY: W.W. Norton & Co. 2. Zetta G. Kougiali, Alessandra Fasulo, Adrian Needs & Darren Van Laar (2017). Planting the seeds of change: Directionality in the narrative construction of recovery from addiction, <i>Psychology & Health</i>, 32:6, 639-664, DOI: 10.1080/08870446.2017.1293053

	<p>3. Dunlop, W. L. & Tracy, J. L. (2013). Sobering Stories: Narratives of Self-Redemption Predict Behavioral Change and Improved Health Among Recovering Alcoholics. <i>Journal of Personality and Social Psychology</i>, 104(3), 576-590.</p> <p>Παιχνίδια ρόλων: Retelling and restorying Ημερολόγιο Αναστοχασμού</p>
<p>28.02.2023</p>	<p>Διάλογοι εξωτερίκευσης και ανασκάπτοντας μοναδικές εκβάσεις</p> <p>Για ανάγνωση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Herig, B. A. (2010). Michael and ‘the drink’. <i>International Journal of Narrative Therapy & Community Work</i>. 2. Crowe, T. Externalizing questions. Dulwich Centre. <p>Παιχνίδια ρόλων Διάλογοι εξωτερίκευσης ή ανασκάπτοντας μοναδικές εκβάσεις</p> <p>Ημερολόγιο</p>
<p>07.03.2023</p>	<p>Ξανα-γράφοντας διαλόγους: η δημιουργία καινούργιων ιστοριών</p> <p>Για ανάγνωση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dunlop, W. L. & Tracy, J. L. (2013). Sobering Stories: Narratives of Self-Redemption Predict Behavioral Change and Improved Health Among Recovering Alcoholics. <i>Journal of Personality and Social Psychology</i>, 104(3), 576-590. 2. Ikin, D. (2008). Stories from the Room of Many Colours Ritual and reclamation with people wishing to make changes to drug and alcohol use to a ‘safe and full of care’ life. <i>International Journal of Narrative Therapy & Community Work</i> <p>Παιχνίδια ρόλων δημιουργία καινούργιων ιστοριών</p> <p>Ημερολόγιο Αναστοχασμού</p>
<p>14.03.2023</p>	<p>Κατασκευάζοντας αφηγήσεις που κάνουν τη διαφορά</p> <p>Για ανάγνωση</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Denborough, D. (2014). Michael White and adventures from down under. <i>Australian and New Zealand Journal of Family Therapy</i>, 35, 110-120. 2. Hegarty, T., Smith, G., & Hammersley, M. (2010). Crossing the river: a metaphor of separation, liminality, and reincorporation. <i>International Journal of Narrative Therapy & Community Work</i>, 2, 51-58.

	<p>3. Sax, P. (2006). Developing preferred stories of identity as reflective practitioners. <i>The Journal of Systemic Therapies</i> (2006), Special Issue, Teaching Postmodern Therapies, 25, 4, p 59-72.</p> <p>Παιχνίδια ρόλων</p> <p>Ημερολόγιο αναστοχασμού</p>
<p>21.03.2023</p>	<p>Συνεργατικές συνομιλίες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Combs, G., & Freedman, J. (2012). Narrative, Poststructuralism, and Social Justice: Current Practices in Narrative Therapy. <i>The Counseling Psychologist</i>, 40(7), 1033–1060. https://doi.org/10.1177/0011000012460662 2. Anderson, H. (2012). Collaborative relationships and dialogic conversations: Ideas for a relationally responsive therapy. <i>Family Process</i>, 51(1), 8-24.
<p>28.03.2023</p>	<p>Συνεργατικές συνομιλίες</p>
<p>04.04.2023</p>	<p>Εστιασμένη στη λύση θεραπεία Για ανάγνωση: O’Hanlon, B. (1999). <i>Do one thing different</i>. NY: William Morrow and Co</p>
<p>25.04.2023</p>	<p>Εστιασμένη στη λύση θεραπεία Για ανάγνωση:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mason, W. H., Chandler, M. C., Grasso, B.C. (1996). Solution based techniques applied to addictions. <i>Alcoholism Treatment Quarterly</i>, 13(4), 39-49. DOI: 10.1300/J020v13n04_04 <p>Παιχνίδια ρόλων και παρουσίαση εργασίας: Preferred stories of identity</p> <p>Ημερολόγιο Αναστοχασμού</p>
<p>02.05.2023</p>	<p>Κοινότητα και αφηγήσεις</p> <p>Για Ανάγνωση:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dulwich Centre. (n.d.). <i>Commonly-asked questions about narrative approaches to therapy, community work, and psychosocial support</i>. Dulwich Centre. Retrieved from https://dulwichcentre.com.au/articles-about-narrative-therapy/common-questions-narrative-therapy. 2. Anonymous (2005). 'On the need for creating a community-based resource for deconstructing addiction informed by narrative practice'. Dulwich Center <p>Ιστορίες και αφηγήσεις</p> <p>Ημερολόγιο</p>
<p>09.05.2023</p>	<p>Κοινότητα και αφηγήσεις</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hegerty, T. (2009). Songs as re-tellings. <i>The International Journal of Narrative Therapy and Community Work</i>. www.dulwichcentre.com.au 2. Harrison, K. (2019). The social potential of music for addiction recovery. <i>Music & Science</i>. https://doi.org/10.1177/2059204319842058 3. Hohmann, L., Bradt, J., Stegemann, T., & Koelsch, S. (2017). Effects of music therapy and music-based interventions in the treatment of substance use disorders: A systematic review. <i>PloS one</i>, <i>12</i>(11), e0187363. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0187363 4. Aletraris, L., Paino, M., Edmond, M. B., Roman, P. M., & Bride, B. E. (2014). The use of art and music therapy in substance abuse treatment programs. <i>Journal of addictions nursing</i>, <i>25</i>(4), 190–196. https://doi.org/10.1097/JAN.0000000000000048
<p>16.05.2023</p>	<p>Προσομοιώσεις</p>
<p>23.05.2023</p>	<p>Προσομοιώσεις, Ιστορίες, αφηγήσεις και αναστοχασμός</p>

Πρότυπα Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ακολουθήσετε τους κανόνες δεοντολογίας που αφορούν την εχεμύθεια, την ηθική του δικαίου, του ενδιαφέροντος και της κριτικής. Επίσης, δεν επιτρέπεται η λογοκλοπή. Εάν γίνει αντιληπτή λογοκλοπή σε εργασία κάποιου φοιτητή, θα κοπεί και θα χάσει το μάθημα.

Πολιτική Παρακολούθησης

Για να περάσετε το μάθημα είναι **υποχρεωτικό να μην κάνετε πάνω από 2 απουσίες**. Επιπλέον, παρακαλώ να είστε συνεπείς στην ώρα προσέλευσης στο μάθημα. Οι

εργασίες πρέπει να κατατίθενται στην ώρα και μέρα που θα καθορίζεται από το διδάσκοντα, θα χάνετε βαθμούς για εργασίες που δεν κατατίθενται στην ώρα τους.

Εργασίες και αξιολόγηση

1. Εργασία: Preferred stories of identity 20% (25/4/2023)
2. Συμμετοχή σε βιωματικές ασκήσεις και η ανάλυση τους στο ημερολόγιο 30% (23/05/2023)
3. Βιντεοσκόπηση ή μαγνητοφώνηση συνεδρίας και γραπτή ανάλυση της συνεδρίας 50% (16/06/2023)

Βιβλιογραφία (πρόσθετη)

- Beels, C. C. (2009). Some historical conditions of narrative work. *Family Process*, 48(3), 363-378.
- Choate, P.W. (2015). Adolescent alcoholism and drug addiction: the experiences of parents. *Behavioral Sciences*, 5, 461-476. Doi: 10.3390/bs5040461.
- Gergen, K. J. (2016). Θεραπευτικές πραγματικότητες. Συνεργασία, καταπίεση & σχεσιακή ροή. Επιστημονική επιμέλεια: Φιλία Ίσαρη. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Haskell, R. et al., (2016). Service user and family member perspectives on services for mental health, substance use/addiction, and violence: a qualitative study of their goals, experiences and recommendations. *International Journal of Mental Health Systems*, 10(9). DOI 10.1186/s 13033-016-0040-3.
- Janulis, P. F. (2010). Understanding addiction stigma: examining desired social distance toward addicted individuals. College of Liberal Arts & Social Sciences Theses and Dissertations, Paper 16. <http://via.librarydepaul.edu/16>.
- Mason, W. H., Chandler, M. C., & Grasso, B. C. (1996). Solution based techniques applied to addictions. *Alcoholism Treatment Quarterly*, 13(4), 39-49. DOI:10.1300/1020v13n04_04.
- Morgan, M. L., Brosi, W. A., & Brosi, M. W. (2011). Restorying Older Adults' Narratives About Self and Substance Abuse, *The American Journal of Family Therapy*, 39:5, 444-455, DOI: 10.1080/01926187.2011.560784
- Pace, G., et al., (2014). Internet addiction, temperament, and the moderator role of family emotional involvement. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 12, 52-63. DOI: 10.1007/s11469-013-9468-8.
- Polansky, M., et al., (2006). A qualitative study of an attachment-based parenting group for mothers of drug addictions: on being and having a mother. *Journal of Social Work Practice*, 20(2), 115-131.
- Roe, S. L. (2012). Family therapy for drug abuse: review and updates 2003-2010. *Journal of marital and family therapy*, 38(1), 59-81.

Rush, G. et al., (2013). Exploring core competencies for mental health and addictions work within a family health team setting. *Mental Health in Family Medicine*, 10, 89-100.

Santis, R., et al. (2013). A family-outreach intervention for engaging out-of-treatment drug abusers: pre- vs. post-treatment comparison. *Journal of substance abuse treatment*, 44, 61-70. DOI.org/10.1016/j.jsat.2012

Schanche Selbekk, A. , & Sagvaag, H. (2016). Troubled families and individualised solutions: an institutional discourse analysis of alcohol and drug treatment practices involving affected others. *Sociology of Health & Illness*. DOI:10.1111/1467-9566.12432.

Schanche Selbekk, A., Sagvaag, H. & Fauske, H. (2016). Addiction, families and treatment. A critical realist search for theories that can improve practice. *Addiction, Research & Theory*, 23(3), 196-204. DOI:10.3109/16066359.2014.954555.

Shineborne, P., & Smith, J. A. (2011). Images of addiction and recovery: an interpretative phenomenological analysis of the experience of addiction and recovery as expressed in visual images. *Drugs, education, prevention & policy*, 18(5), 313-322. DOI: 10.3109/09687634.2010.514621.

Smith, J. M., & Estafan, A. (2014). Families parenting adolescents with substance abuse-recovering the mother's voice: a narrative literature review. *Journal of Family Nursing*, 20(4), 415-421. DOI: 10.1177/1074840714554397.

Suddeath, E. G., Kerwin, A. K., Dugger, S. M. (2017). Narrative Family Therapy: Practical Techniques for More Effective Work with Couples and Families. *Journal of Mental Health Counseling*, 39(2), 116-131.

Thurgood, S., et al., (2014). Sevice user, family and friends' views on the meaning of a 'good outcome' of treatment for an addiction problem. *Drug, education, prevention and policy*, 21(4), 324-332. DOI: 10.3109/09687637.214.899987.